

Nemndsvedtak i sak 2021/21

Klager: Axel Klanderud
Postboks 25
1332 Østerås

Innklaget: Sport Holding AS
Dyreskuevegen 21
2040 Kløfta

Saken gjelder

Krav om informasjon hvor mange tekstiler av plast som selges i to kjeder eid av Sport Holding, anslag utslipp av mikroplast, hva virksomheten gjør for å begrense utslipp og om virksomheten har planer om å fase ut eller begrense salg av slike produkter og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Saksgang og partenes anførsler

Axel Klanderud sendte den 20.11.2021 likelydende henvendelser til Intersport og Anton Sport med ønske om innsyn i kjedenes kunnskap og innsatsfaktorer rundt salg av plast-tekstiler som fører til utslipp av mikroplast gjennom bruk og vask, og hvor det i dag ikke finnes måter å fange opp disse små plastpartiklene på.

I henvendelsen er det vist til at mikroplast er en samlebetegnelse for "små partikler av plast som har størrelse mellom 0,001 og 5 millimeter". Mikroplasten kan være skadelig for mennesker, og det er allerede påvist skader i dyr som får plasten i seg. I tillegg kan mikroplast utgjøre en trussel mot matsikkerheten da det kan hemme planter som tar opp mikroplasten sin vekst. Konsekvensen av bruk og vask av slike tekstiler er at mikroplasten havner i havet, naturen og i atmosfæren hvor de pustes inn av mennesker og dyr. Kildene til mikroplast er mange og plasttypene varierer, men tekstiler utgjør en betydelig andel av de samlede utslippene.

I henvendelsen ble det bedt om

1. En oversikt over hvor mange tekstiler av plast Anton Sport/Intersport selger, og et anslag på utslippene av mikroplast fra tekstilene som tilhører Anton Sport/Intersport sin distribusjon og salg, med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer som utgjør Anton Sport/Intersport sine relaterte utslipp.
2. Innsyn i hva Anton Sport/Intersport i dag gjør for å begrense denne type forsøpling og forurensning.
3. Ønske om svar på hvorvidt Anton Sport/Intersport har planer om å fase ut eller begrense salg av slike produkter og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Klager fikk svar fra Intersport 20.11.2021 om at henvendelsen er videresendt. Fra Anton Sport fikk klager svar 24.11.2021 med forespørsel om en samtale. I etterfølgende telefonsamtale med Anton Sport ble klager informert om at det kunne bli vanskelig å komme med et estimat da kjeden i dag ikke besitter verktøy til å skape slike oversikter. Anton Sport sendte etter dette et skriftlig svar hvor de opplyser om at de er eid av Sport1, som igjen er eid av Sport Holding som også eier Intersport. Forespørselen er videresendt til Sport Holding som ønsker å komme med et felles svar.

I felles svar fra Sport Holding 17.12.2021 opplyser Sport Holding at de driver kjedekonseptene Sport 1, Intersport, Anton Sport, Löplabbet, Sportsnett og Skandinavisk Høyfjellsutstyr. Kjeden er i gang med å bli Miljøfyrtårnsertifisert, og en regner med at dette er gjennomført for hele kjeden i løpet av 2023. Sport Holding viser til at spørsmålet er av svært krevende karakter, og anses som uforholdsmessig byrdefullt å svare på innen lovpålagte frister. Sport Holding ønsker å konsentrere seg om miljøsertifiseringsprosjektet som akkurat er startet opp. I dette prosjektet vil virksomheten kartlegge status vedrørende utslipp, energiforbruk, avfallshåndtering og transportløsninger. Kartleggingen vil føre til målsettinger/forbedringer som vil jobbes med de neste årene, blant annet utslipp av mikroplast. Det vises til at spørsmålet er vel så mye et bransjerelatert spørsmål. Norsk Sportsbransjeforening har tatt initiativ til å etablere et nettverk for sport- og fritidstøyprodusenter, som har resultert i en søknad til Innovasjon Norge, hvor det er beskrevet et nettverkssamarbeid samt kompetansehevingstiltak og felles innovasjonsprosjekter som skal forsterke utviklingsarbeidet innen bærekraft. Styret i Norsk Sportsbransjeforening setter nå bærekraft øverst på agendaen, og Sport Holding som aktør i siste ledd er avhengig av et bransjesamarbeid rundt bærekraft. Hele verdikjeden fra produsent til forbruker må bidra for å få ned utslipp av blant annet mikroplast. Sport Holding ber om fritak for å svare på henvendelsen om miljøinformasjon rundt utslipp av mikroplast med bakgrunn i virksomhetens planlagte tiltak fremover.

Klager mener svaret er ufullstendig, og klaget Sport Holding inn til klagenemnda. Orientering om klagen er sendt Sport Holding 18.01.2022.

Sport Holding har deretter gitt svar på spørsmålene fra Axel Klanderud i brev av 22.03.2022, sendt som tilsvarende til nemnda.

Klager har fått oversendt tilsvaret og har i e-post 31.03.2022 gitt tilbakemelding om at klagen opprettholdes helt. Det vises til at det fortsatt er av interesse å se om klagenemnda mener spørsmålene som er stilt er miljøinformasjon som bedriften er pliktig å opplyse om, spesielt da det etter det klager kjenner til ikke har vært lignende saker oppe til behandling i nemnda tidligere. Derfor er det viktig å få satt en presedens for fremtidige innsynsbegjæringer i lignende spørsmål til bedrifter som produserer eller selger tekstiler.

Klagers anførsler

Klager viser til at det ikke er gitt tilstrekkelig svar på spørsmål 1 om oversikt over hvor mange tekstiler av plast kjedene selger, og et anslag på utslippene av mikroplast fra tekstilene som tilhører kjedene sin distribusjon og salg, med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer som utgjør kjedene sine relaterte utslipp. I stedet har virksomheten kommet med et ufullstendig svar om plastposer og miljøfyrtårnsertifisering som ikke berører problematikken i tilstrekkelig grad. Det er verken gitt svar på hvor mange tekstiler av plast kjeden selger, og heller ikke noe anslag på hvordan disse salgene påvirker utslipp av mikroplast, og hva slags type fibre som slippes ut. Klager mener slike anslag er mulige å skaffe fra forskningsmiljøer eller skape selv, om man setter av tid og ressurser til det.

Klager viser videre til at det heller ikke er gitt svar på spørsmål 2 om hva kjedene i dag gjør for å begrense denne type forurensning og forurensning. Anton Sport nevnte på telefon noen tiltak de hadde, men det bør også opplyses om man har konkrete strategier og målrettede tiltak for å ta tak i forurensningen. Spørsmål 3 er heller ikke svart på, da kjedene ikke har nevnt hvorvidt de har planer om å fase ut eller begrense salg av slike produkter og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Klager mener dette medfører brudd på miljøinformasjonslovens § 9 om kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet. Klager mener Sport Holding per dags dato ikke har oversikt og kunnskap om hvordan deres produkter medfører en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og de har heller ikke tilstrekkelig kunnskap om innsatsfaktorer som kan begrense denne skaden på miljøet i tilstrekkelig grad.

Innklagedes anførsler

Sport Holding har gitt tilbakemelding på innsynskravet i brev av 22.03.2022. Det vises til at Sport Holding har bærekraft høyt på agendaen, og at utfordringen med mikrofiber og mikroplast opptar både Sport Holding og hele bransjen, også internasjonalt. Det er likevel et komplisert spørsmål og et fagfelt som fortsatt er relativt nytt for forskningsmiljøene.

Til spørsmål 1 viser Sport Holding til at de selger et betydelig antall tekstilprodukter hvert år, men ønsker ikke å gå ut med konkrete tall. Sport Holding forholder seg til Norspo-standarden som kategorisering av salgsdata. Denne standarden har ingen inndeling som muliggjør en konkretisering av salg ned på materialnivå, og det er derfor ikke mulig å ta ut slike tall. På generelt grunnlag vises til at det etterstrebtes en høy andel produkter bestående av resirkulerbare materialer.

Det vises til at det alltid vil være miljømessige eller andre utfordringer knyttet til bruk av alle typer materialer, og med dette som bakgrunn ser en ikke hensiktsmessigheten av å skille ut ett type materiale som "versting". Det finnes miljøutfordringer ved andre stoffer som ull, bomull og viskose. I tillegg er det ikke slik at en kun kan snakke om utslipp av fiber når det kommer til syntetiske materialer, problematikken gjelder i aller høyeste grad også tekstiler laget av naturfiber. Slike tekstiler er på samme måte som syntetiske fiber både farget og behandlet med kjemikalier. Utslipp, eller "shedding" fra naturbaserte tekstiler bidrar også til spredning av mikrofiber i naturen. Selv om de på et eller annet tidspunkt brytes ned, vil de bidra til uønsket spredning av kjemikalier som kan skade både dyr, planter og mennesker. Derfor snakker forskermiljøene stort sett om mikrofiber, og ikke om kun mikroplast, når de forsker på tekstiler. Det må derfor jobbes strategisk med bærekraft for alle typer materialer – og samtidig i alle faser av produktenes livssyklus – fra design, produksjon og transport, gjennom bruksfasen og ved endt levetid og resirkulering.

Når det gjelder anslag på utslipp er Sport Holding ikke enig i at det er mulig å skaffe dette fra forskningsmiljøer eller skape selv. Det finnes per i dag ikke en vitenskapelig, standardisert og helhetlig metode for å kunne anslå et realistisk anslag på hvor mye mikrofiber en aktør slipper ut ved å produsere, selge, bruke, vaske eller avhende tekstilprodukter. Det vises til The Microfibre Consortium (TMC) som består av ulike forskningsinstitusjoner som har som mål å skape samarbeid mellom akademisk forskning og tekstilbransjens komplekse verdikjede for å finne løsninger for å redusere utslipp av mikrofiber.

Det er en mengde variabler som påvirker prosessen for å måle hvor mye tekstiler slipper av mikrofiber. Det kan være kvaliteten på fiberen og tekstilet, type materialer, sammensetning av materialer, behandling av materialene – og ikke minst hvordan tekstilet brukes og vaskes. Noen studier er blitt gjort på dette, hvor noen viser til at for eksempel cellulosebaserte tekstiler slipper mer mikrofiber enn syntetiske. Men det er per i dag gjort for få studier til å kunne konkludere på noe enda. I 2017 startet arbeidet med å utvikle en global standard for å måle utslipp av mikrofiber fra tekstiler i vask. Målet var å utvikle en forskningsbasert (basert på ISO 105-C06) felles standard for hele tekstilbransjen som kunne skaleres til å benyttes i laboratorier over hele verden. TMC lanserte en standardisert metode for kort tid siden, men denne metoden er fortsatt under testing og utvikling.

TMC har opprettet en dataportal som inneholder testdata, og videre kunnskap og læring vil publiseres i en Microfibre Knowledge Hub. Her vil en stadig økende testmengde bli tilgjengelig for både forhandlere, merkevarer og leverandører til tekstilindustrien. Denne kunnskapsportalen er tilgjengelig som en pilot for medlemmer av TMC i 2022, og vil bli offentlig tilgjengelig fra 2023. Testmetoden måler utslipp av mikrofiber under vask. Den kan foreløpig ikke måle hva tekstilene slipper under bruk. Det er et mål om å utvikle metoder for utslipp under produksjon på sikt.

Til spørsmål 2 om hva som gjøres i dag for å begrense denne typen forsøpling og forurensning, vises til at Sport Holding er i tett dialog med merkevarene, særlig Bergans som eies av Sport Holding. Merkevarene er de som er tettest på utfordringen med mikrofiber, da det er de som designer, utvikler og produserer tekstilproduktene. Sport Holding sine merkevarer har deltatt og deltar i ulike tverrfaglige forskningsprosjekter omkring mikrofiber, og følger kontinuerlig med på forskningen på feltet.

Når det gjelder spørsmål 3 om planer om utfasing eller begrensning av slike produkter, viser Sport Holding til at å ha et uttalt mål om å på sikt erstatte syntetiske fibre med naturlige, blir en for enkel og svart-hvitt løsning på den komplekse utfordringen tekstilbransjen står overfor. Det er utfordringer med alle typer materialer, og en må jobbe med mikrofiberutslipp fra både syntetiske og naturlige materialer. Det skal jobbes målrettet for å velge mer bærekraftige materialer av alle typer, og samtidig for et mer bærekraftig forbruk av sport- og fritidsprodukter ved å tilby stadig flere tjenester og forretningsmodeller som forlenger levetiden til produktene. Det er viktig å ha en helhetlig tilnærming til materialvalg og bærekraft i tekstilbransjen.

Nemndas vurdering

Klagefrist og sakens parter

Det følger av miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd at klagefristen er tre uker etter at virksomheten har avslått kravet. Dersom den som har bedt om miljøinformasjon ikke har fått svar fra virksomheten innen to måneder, anses dette som et avslag som kan påklages.

Klager sendte henvendelser til Intersport og Anton Sport 20.11.2021. Klager fikk et felles svar fra Sport Holding 17.12.2021. Klage til klagenemnda er datert 28.12.2021. Klagen er sendt innen fristen på tre uker, og nemnda tar saken til behandling.

Nemnda legger til grunn at informasjonskravet og klagen kun gjelder tekstiler som selges hos Anton Sport og Intersport.

Hvilken lov skal kravet vurderes etter?

Miljøinformasjonsloven § 16 første ledd gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Produktkontrollloven § 10 første ledd gir rett til informasjon om komponenter eller egenskaper ved det enkelte produkt, såkalt produktspesifikk informasjon.

I Ot.prp.nr. 116 (2001–2002) s. 92 uttales det om grensedragningen mellom miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven at miljøvirkninger fra bruk og eventuelt produksjon av produkter inngår i det man skal ha kunnskap om etter miljøinformasjonsloven § 9, som er grunnlaget for retten til miljøinformasjon fra virksomhet i miljøinformasjonsloven § 16. Den nærmere grensedragningen mellom lovene, herunder om de hver for seg kan hjemle innsyns krav i gitte situasjoner, er overlatt til praksis å ta stilling til.

Nemnda mener at informasjon om hvor mange tekstiler av plast Anton Sport og Intersport selger, og et anslag på utslippene av mikroplast fra tekstilene som tilhører kjedene sin distribusjon og salg (med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer), ikke gjelder produktspesifikk informasjon. Informasjonskravet behandles derfor etter miljøinformasjonsloven.

Nemnda mener videre at klagers øvrige spørsmål om hva virksomheten gjør for å begrense utslippene og om virksomheten har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker utslipp, også er generelle spørsmål som gjelder virksomheten. Klagen behandles derfor i sin helhet etter miljøinformasjonsloven.

Gjelder miljøinformasjonskravet miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 at enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon er knyttet opp mot virksomhetens plikt til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9.

Hva som forstås med miljøinformasjon følger av miljøinformasjonsloven § 2. Etter § 2 første ledd bokstav b) omfattes faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet. Som faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet regnes i første rekke menneskelig aktivitet som påvirker utviklingen i miljøtilstanden, for eksempel utslipp av forurensende stoffer. Produkters egenskaper regnes videre som miljøinformasjon, og det samme gjør informasjon om administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger.

Informasjonskravet gjelder utslipp av mikroplast fra produkter som Anton Sport og Intersport selger. Mikroplast er en samlebetegnelse på små plastfragmenter som er mindre enn 5 millimeter. I rapporten "Norske landbaserte kilder til mikroplast" fra 2021 er mikroplast definert som "*faste, syntetiske polymerpartikler mindre enn 5mm, med lav vannløselighet og lang nedbrytningstid i naturen*"¹. Polymerer er kjemiske forbindelser som består av kjedeformede molekyler. Syntetiske polymerer er hovedkomponenten i plastprodukter. Plast består av en eller flere polymerer, og forskjellige tilsetningsstoffer som for eksempel fyllstoff, pigmenter, mykgjørere og flammehemmere.

Mikroplast slippes ut i miljøet ved bruk og vask av tekstilene. Siden partiklene er veldig små er de svært vanskelig å fjerne og de kan lett tas opp i organismer slik at de kommer inn i næringskjeder. Mikroplast kan også spre miljø- og helseskadelige stoffer, fordi plasten i seg selv inneholder slike stoffer og fordi miljøgifter kan feste seg på overflaten til mikroplasten. Mikroplast kan derfor være en kilde til opptak av miljøgifter i organismer.

Fibre fra syntetiske tekstiler ender opp som mikroplast i havet når klærne vaskes i vaskemaskinen. Det kan løsne 1900 små partikler fra hvert eneste plagg ved hver vask. Mesteparten ender i avløpsslammet, og resten tilføres havet. I tillegg vil fibre løsne fra klær og møbler ved bruk. Dette utgjør en del av støvet innendørs, og kan enten ende opp i støvsugeren, eller i avløpet. Det er anslått at utslippet av mikroplast fra tekstiler årlig er på omtrent 1000 tonn, hvor det største bidraget antas å komme fra privatpersoners bruk av vaskemaskiner².

¹ [Norske landbaserte kilder til mikroplast - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

² [Mikroplast \(miljodirektoratet.no\)](#)

Er salgstall miljøinformasjon?

Beregningene om utslipp av mikroplast fra tekstiler er gjort på bakgrunn av salgstall. Sport Holding har i sitt svar til klager opplyst at de ikke ønsker å gå ut med konkrete tall på antall tekstilprodukter de selger hvert år. Videre har de opplyst at standarden som benyttes for kategorisering av salgsdata ikke har en inndeling som muliggjør en konkretisering av salg ned på materialnivå.

Nemnda mener at rene salgstall i seg selv ikke er miljøinformasjon. Hvorvidt informasjon om omsetning er å anse som miljøinformasjon må vurderes ut fra spørsmålene som er stilt og om omsetningen er en faktor som kan si noe om påvirkningen på miljøet.

Nemnda har i en rekke saker kommet til at salgstall er miljøinformasjon, jf. sakene 2017/4, 2019/12, 2020/4, 2021/6 og 2021/2. Nemnda kan ikke se at foreliggende sak skiller seg vesentlig fra de nevnte sakene når det gjelder spørsmålet om salgstall er miljøinformasjon, selv om hver sak må vurderes for seg.

Nemnda mener at antallet tekstiler virksomheten selger som inneholder plast, vil si noe om miljøpåvirkningen fra virksomhetens produkter som potensiell mengde utslipp av mikroplast og fremtidig avfall. Salgstall anses derfor som en faktor som påvirker miljøet. Nemnda legger vekt på at nemndas praksis i sammenlignbare saker anser omsetning som en faktor som kan påvirke miljøet og som miljøinformasjon. Miljøinformasjonslovens forarbeider sier videre at loven legger en vid definisjon til grunn for hva som er miljøinformasjon, se Ot.pr.nr. 116 (2001-2002), merknadene til § 2 på s. 143. Nemnda anser derfor en oversikt over hvor mye plasttekstiler Anton Sport og Intersport selger i Norge som miljøinformasjon.

Er beregning av utslipp av mikroplast miljøinformasjon?

Mikroplast innebærer spredning av små partikler i naturen og disse vil i tillegg kunne inneholde miljøgifter. Miljøinformasjonsloven § 2 sier eksplisitt at beregninger om faktorer som påvirker miljøet er miljøinformasjon. Nemnda anser beregninger av utslipp av mikroplast fra tekstiler som miljøinformasjon.

Klager ønsker et anslag på utslippene av mikroplast fra tekstilene som tilhører Anton Sport/Intersport sin distribusjon og salg, med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer som utgjør Anton Sport/Intersport sine relaterte utslipp. Det må derfor vurderes om andel av ulike typer polymerer er miljøinformasjon.

EU-kommisjonen gjennomfører for tiden en offentlig høring av revisjon av Reach-regelverket, med mål om tilpasning til ambisjonene i EUs kjemikaliestrategi for bærekraft.³ Reach er en EU-forordning som skal sikre at produksjon, omsetning og bruk av kjemikalier ikke utgjør en fare for mennesker og miljø, og er implementert i norsk rett i forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften)⁴. Registreringsplikten under Reach er foreslått utvidet til å omfatte visse polymerer, og i tillegg vil EU-kommisjonen utvide kravene til informasjon så det blir lettere å identifisere stoffer med kritiske helseeffekter.⁵

³ <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2022/januar-2022/kjemikalierregelverket-reach-revideres/>

⁴ [Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier \(REACH-forskriften\) - Lovdata](#)

⁵ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/gronn-giv/kjemikaliestrategi-for-et-giftfritt-miljo/>

Nemnda viser til at EU-kommisjonen har en økende bevissthet rundt bruken av polymerer og miljøvirkninger fra slike, samt utslipp av mikroplast.

Nemnda mener at informasjon om hvilke syntetiske polymerer som slippes ut som mikroplast og deres andel er miljøinformasjon.

Gjelder spørsmål 2 og 3 miljøinformasjon?

Nemnda anser videre at informasjon om hva kjedene i dag gjør for å begrense denne type forsøpling og forurensning som miljøinformasjon. Nemnda anser videre at informasjon om kjedene har planer om å fase ut eller begrense salg produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer, som miljøinformasjon. Det vises til at miljøinformasjonsloven § 2 eksplisitt sier at planer og strategier er miljøinformasjon når de gjelder faktorer som påvirker miljøet.

Gjelder kravene forhold som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet"?

Det er også et krav om at miljøinformasjonen skal medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Det er i forarbeidene til miljøinformasjonsloven uttalt at slik loven er formulert er det virkningen på miljøet som er avgjørende. "Ikke ubetydelig" er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn vesentlig miljøpåvirkning.

Utslipp av mikroplast til miljøet har vist seg å være et betydelig miljøproblem. Anton Sport og Intersport selger tekstiler på det norske markedet og er endel av markedet som bidrar til utslipp av mikroplast gjennom salg av sine produkter. Selv om utslippene skjer på ulike stadier, både ved bruk og vask hos forbruker, har kjedene som omsetter plikt til å ha kunnskap om sine produkter i hele livsløpet. Nemnda anser at kravet gjelder miljøinformasjon som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og at informasjonen er et forhold ved Anton Sport og Intersport sin virksomhet, og dermed også Sport Holding som eier av virksomhetene.

Pliker virksomheten å gi informasjon om utslipp av mikroplast fra tekstilene de selger?

Retten til miljøinformasjon er den samme som virksomhetenes plikt til å ha kunnskap om miljøforhold ved egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9. Utgangspunktet er at virksomheten må ha kunnskap om miljøvirkninger fra egne produkter og dette omfatter også informasjon om mikroplast som produktene kan generere.

Hvor detaljert miljøinformasjon som kan kreves og hvor langt virksomheten må gå i å imøtekomme krav om miljøinformasjon må vurderes konkret. Retten til miljøinformasjon gjelder imidlertid både vurderinger og fakta. Den som mottar et krav om miljøinformasjon, må etter beste evne og innenfor rimelighetens grenser svare og formidle informasjonen på en forståelig måte. Hvor grensen går kan variere både med spørsmålet, og med ressurser og kvalifikasjoner til den som spør og den som gir informasjon, jf. Ot.prp. nr.116 (2001-2002) s. 169.

Sport Holding har i sitt svar til klager pekt på at det ikke vil være mulig å konkretisere salgstall ned på materialnivå, og at det ikke finnes en vitenskapelig, standardisert og helhetlig metode for å kunne anslå et realistisk anslag på hvor mye mikrofiber en aktør slipper ut ved å produsere, selge, bruke, vaske eller avhende tekstilprodukter.

I rapporten Norske landbaserte kilder til mikroplast (2020) fra Miljødirektoratet står det om mikroplast fra syntetiske tekstiler at disse inneholder plasttypene polyester, polyamid (nylon) og andre petrokjemiske kunststoffer. Tekstiler (klær og annet) "loer" mikroplastfibre både ved bruk, vask og tørk uten at det fanges opp av filtreringsmekanismer. Spredningsveier er via gråvann fra vaskemaskin, men også fra gulvvask. Mikroplastfibre fra tekstiler spres også via luft både innendørs

og utendørs. Det vises til at det er gjort flere studier på området med spredning av mikroplast fra syntetiske tekstiler.

Hovedfokuset i studiene har vært rettet mot vask av tekstiler hos husholdningene, men enkelte studier har også sett på slitasje under bruk, og hevder dette kan være en like stor kilde som spredning fra vask. Estimerte utslipp fra tekstiler har et stort usikkerhetsspenn. Utslippene av tekstilstøv fra klesvask avhenger av hvor stor andel syntetiske tekstiler som brukes og vaskes i Norge, og utslippsfaktor til avløp når disse kjøres i en vaskemaskin. Data om utslipp fra vask hentes SIFO (Forbruksforskningsinstituttet) sin forskning. Data om norske klesvaskevaner tilsier at antall kg tøy vasket i året er 280 kg. Det antas at 63% av tekstilene er syntetiske og består av plast. Dette tallet er basert på salg av tekstiler så det er noe usikkerhet knyttet til hvorvidt denne andelen vaskes like ofte som naturfibre. Utslippsfaktorene i gjennomførte studier varierer fra 1000 mg mikroplast pr. kg tekstil til 1500 mg mikroplast pr. kg. tekstil.

Sport Holding har kunnskapsplikt om stoffer i tekstilene som kan medføre helse- og miljøskade, og nemnda mener kunnskapsplikten som utgangspunkt også omfatter utslipp av mikroplast fra tekstiler som omsettes av kjedene Sport Holding eier.

Klager har bedt om anslag på utslipp av mikroplast og andeler av ulike typer polymerer. Beregninger av dette må i tilfelle gjøres på bakgrunn av hvor mange produkter inneholdende syntetiske polymerer som er solgt, og de ulike produktenes innhold av polymerer. Videre må beregninger gjøres ut fra gitte forutsetninger, ettersom flere faktorer vil påvirke utslippene. Rapporten Norske landbaserte kilder til mikroplast omtaler forutsetninger og beregninger som er gjort for å beregne utslipp fra syntetiske tekstiler på nasjonalt nivå. Det pågår forskning på ulike sider av utslipp av mikroplast, blant annet gjennom The Microfibre Consortium (TMC). Det er videre startet et arbeid med å utvikle en global standard for å måle utslipp av mikrofiber fra tekstiler i vask, men metoden er fortsatt under testing og utvikling.

Nemnda mener at plikten til å gi miljøinformasjon om utslipp ikke forutsetter at det finnes en standardisert metode for å beregne utslippene fra hvert enkelt produkt. Ovennevnte rapport om landbaserte utslipp viser til at beregning av utslipp fra tekstiler har et stort usikkerhetsspenn. Og videre at det kreves dybdeundersøkelser både i felt og av litteraturen for å fremskaffe sikrere utslippstall for Norge. Det betyr at beregninger vil være svært usikre.

Nemnda viser til at det pågår et arbeid for å skaffe mer kunnskap om spredning av mikroplast fra tekstiler. Det vurderes også konkrete tiltak fra myndighetene for å hindre spredning av mikroplast, herunder at det vurderes nye reguleringer i EU. Nemnda legger til grunn at virksomhetene på dette tidspunktet ikke har metoder som muliggjør sikre beregninger av utslipp av mikroplast fra sine produkter, men at dette vil kunne stille seg annerledes i fremtiden, for eksempel som følge av at det utvikles bedre metoder, kunnskapen om utslipp øker, eller som følge av eventuelle nye reguleringer av myndighetene eller i merkeordninger.

Nemnda mener likevel at Sport Holding har en plikt til å gi et overordnet anslag av utslipp av mikroplast som produkter som omsettes av virksomheten genererer, basert på egne salgstall. Dette kan gjøres ved å benytte kjente/brukte forutsetninger, målemetoder og beregningsanslag i bransjen. Et overordnet anslag vil nødvendigvis være mer upresist enn mer detaljerte beregninger, men er på den annen side mindre ressurskrevende og i dag praktisk mulig å gjennomføre. Nemnda mener Sport Holding har kunnskaps- og informasjonsplikt om hvilke polymerer som benyttes i klærne som de selger, og at et slikt overordnet anslag derfor også må omfatte andeler av forskjellige typer syntetiske polymerer.

Gjelder informasjonskravet forretningssensitiv informasjon som kan unntas fra informasjonsplikten, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav?

Miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c) fastslår at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det gjelder drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysninger angår. Bestemmelsen har samme virkeområde som forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om taushetsplikt for forretningshemmeligheter.

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med hjemmel i § 17 første ledd bokstav c må være grunnlagt, og at det må være godtgjort et behov for hemmelighold av den som krever dette, jf. bla nemndas vedtak i sak 2017/4. Dette følger også av rettspraksis (Rt. 2010 s. 385). Sport Holding har opplyst at de ikke ønsker å oppgi salgstall, men har ikke anført at salgstall er forretningshemmeligheter eller gitt noen nærmere begrunnelse for hvorfor dette er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde.

Kjerneområdet for taushetsplikten er informasjon om produksjonsmetoder, nye produkter som er under utvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet. I forarbeidene til miljøinformasjonsloven er det lagt til grunn at virksomhetens behov for hemmelighold av bestemte opplysninger må veies opp mot allmennhetens interesse i opplysningene. At noe er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde innebærer ifølge Ot. prp.nr. 116 (2001-2002) s. 162 at *"offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene."* Det er først og fremst i de tilfellene der miljøinformasjonen vil avdekke sammensetningsopplysninger, produksjonsmetoder og lignende som ikke allerede er kjent, at taushetsplikten vil gjøre seg gjeldende.

Formålet med miljøinformasjonsloven er *"å sikre allmenheten tilgang til miljøinformasjon"*, og generelt må formålet må veie tungt ved vurderingen av om krav om miljøinformasjon kan avslås i medhold av, jf. § 17 første ledd bokstav c.

Nemnda mener opplysninger om hvor mye plasttekstiler som selges av Anton Sport og Intersport ikke er opplysninger som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Nemnda har i tidligere saker lagt til grunn at informasjon om omsetning som viser historiske og aggregerte (sammenslåtte) tall, ikke er å anse som forretningshemmeligheter. Nemnda kan vanskelig se hvordan informasjonen er forretningshemmeligheter, jf. forarbeidene til miljøinformasjonsloven som sier at det må ha "konkurransemessig betydning" for virksomheten at opplysningene hemmeligholdes. I tillegg vil salgstall gi en indikasjon på omfanget av utslipp av mikroplast, og opplysningene vil dermed bidra til å oppfylle lovens formål.

Har virksomheten svart på spørsmålene?

Sport Holding har ikke svart på spørsmål om hvor mange tekstiler av plast Anton Sport og Intersport selger. Sport Holding har svart til klager at de selger et betydelig antall tekstilprodukter hvert år, men at de ikke ønsker å gå ut med konkrete tall. Sport Holding har heller ikke gitt et anslag av samlet mengde utslipp av mikroplast og anslag på andel ulike polymerer som slippes ut som mikroplast. Spørsmål 1 er derfor ikke besvart.

Spørsmål 2 gjelder hva kjedene i dag gjør for å begrense denne type forsøpling og forurensning, og spørsmål 3 handler om kjedene har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Sport Holding har på spørsmål 2 svart at de er i tett dialog med merkevarene. Merkevarene er de som er tettest på utfordringen med mikrofiber, da det er de som designer, utvikler og produserer

tekstilproduktene. Sport Holding har opplyst om at deres merkevarer har deltatt og deltar i ulike tverrfaglige forskningsprosjekter omkring mikrofiber, og følger kontinuerlig med på forskningen på feltet. Nemnda vurderer at Sport Holding har svart på spørsmål 2 om hva kjeden gjør for å motvirke utslipp av mikroplast.

På spørsmål 3 har Sport Holding svart at å ha et uttalt mål om å på sikt erstatte syntetiske fibre med naturlige, blir en for enkel og svart-hvitt løsning på den komplekse utfordringen tekstilbransjen står overfor. Det er utfordringer med alle typer materialer, og en må jobbe med utslipp fra både syntetiske og naturlige materialer. Det skal jobbes målrettet for å velge mer bærekraftige materialer av alle typer, og samtidig for et mer bærekraftig forbruk av sport- og fritidsprodukter ved å tilby stadig flere tjenester og forretningsmodeller som forlenger levetiden til produktene. Det er viktig å ha en helhetlig tilnærming til materialvalg og bærekraft i tekstilbransjen. Nemnda anser dette som et tilstrekkelig svar på spørsmålet om Sport Holding har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Sport Holding AS plikter innen 30 dager å gi Axel Kländerud informasjon om hvor mye plasttekstiler Anton Sport og Intersport selger i Norge.

Sport Holding AS plikter innen samme tidsfrist å gi et overordnet anslag av samlet mengde utslipp mikroplast fra tekstiler som Anton Sport og Intersport selger basert på salgstall av plasttekstiler, med anslag av andeler av forskjellige typer syntetiske polymerer.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 28.04.2022 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

03.05.2022

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Andreas Pihlstrøm

Elin Vestrum

Yngve Holth

Martin Leander Brandtzæg